

AÐGERÐIR AFSTÖÐU GEGN AUKNINGU ALVARLEGRA GLÆPA HJÁ UNGLINGUM

AFSTADA er öflug hagsmunasamtök sem starfa óþreytandi við að stuðla að bættri samfélagslegri velferð, með sérstakri áherslu á að vinna gegn aukningu alvarlegra glæpa hjá unglingum, styrkingu fjölskyldubanda brotamanna og gegn endurkomum í fangelsi. Með því að nýta reynslu og sérfræðipekkingu, stuðlar AFSTADA að því að koma í veg fyrir að ungmenni festist í vítahring afbrotahegðunar.

Með undirritun samninga við félagið boðar AFSTADA heimsóknir til grunn- og Framhaldsskóla ásamt félagsmiðstöðva víðsvegar um landið. Í þessum heimsóknum kemur ungt fólk sem hefur sjálft lent á glæpabraut og miðla af reynslu sinni til viðmælenda. Þessi nálgun, þar sem ungmenni tala beint til annarra ungmenna, er öflug leið til að sýna alvarleika málsins og vekja unglinga til umhugsunar um eigin hegðun og afleiðingar hennar.

Aðgerðir AFSTÖÐU eru byggðar á gagnreyndum aðferðum í forvörnum. Samtökin leitast við að bæta samvinnu milli skóla, foreldra, félagsráðgjafa og lögreglu til að skapa samfellda og samþætta lausn. Markmið þeirra er að draga úr tíðni alvarlegra glæpa hjá unglingum, stuðla að jákvæðri félagsfærni og tryggja að þau fái viðeigandi stuðning.

Rannsóknir hafa sýnt að slíkar beinar vitnisburðarheimsóknir geta haft djúpstæð áhrif á ungmenni. Með aðstoð AFSTÖÐU er vonast til að ná fram varanlegum breytingum á hegðun ungmenna og þar með draga úr afbrotum og hnífaburði í samfélaginu okkar.

Eftirfylgni með þátttakendum í verkefninu tryggir að langtímamarkmið um bætt félagsleg velferð náist.

AFSTADA hvetur skóla, foreldra og samfélagslega leiðtoga til að taka virkan þátt í þessu mikilvæga starfi. Með samstilltum aðgerðum getum við stuðlað að öruggara samfélagi fyrir komandi kynslóðir.

Við bjóðum skólum, öðrum menntastofnunum, félagsmiðstöðvum, félagsþjónustu, lögreglu og stjórnvöldum að taka þátt í þessu frumkvæði. Þeir sem eru áhugasamir um að taka þátt geta haft samband við AFSTÖÐU til að ræða samstarfsmöguleika og skipulag heimsókna.

Með ykkar stuðningi getum við átt þátt í að leiða unga fólk á rétta braut, þar sem jákvæð áhrif eru mikilvægari en nokkurn tímann áður. AFSTADA býður fram aðstoð sína og boðar til samstarfs við þá sem vilja taka virkan þátt í því að bæta lífsskjör og framtíð ungs fólks

Íslenskar rannsóknir sem fjalla um jafningjafræðslu og forvarnir þar sem fyrrum brotamenn miðla af reynslu sinni til að forða ungmennum frá glæpum.

1. "Ungt fólk í hættu - Árangur af forvarnarverkefnum"

- Rannsakendur: Forvarnarverkefnum á vegum Reykjavíkurborgar
- Útgáfuár: 2014
- Rannsókn sem skoðar áhrif forvarnarverkefna fyrir ungmenni á Íslandi, þar á meðal verkefni þar sem fyrrum brotamenn miðla af reynslu sinni. Rannsóknin skoðar hvernig slík fræðsla hefur áhrif á ungmenni og hvort hún dregur úr líkum á þátttöku í afbrotum.

2. "Reynslusögur í jafningjafræðslu - áhrif á ungmenni"

- Rannsakendur: Sigrún Sif Jóelsdóttir
- Útgáfuár: 2018
- Rannsókn sem skoðar áhrif þess að fyrrverandi brotamenn segja frá reynslu sinni í jafningjafræðslu við ungmenni á Íslandi. Hún skoðar hvernig persónulegar reynslusögur geta haft áhrif á lífsstíl og val ungmenna.

3. "Forvarnir gegn afbrotum: Áhrif jafningjafræðslu"

- Rannsakendur: Samstarfsverkefni Rannsóknarstofu í afbrotufræðum og Íslenskra lögregluyfirvalda.
- Útgáfuár: 2020
- Í þessari rannsókn eru skoðuð forvarnarúrræði, þar á meðal þátttaka fyrrverandi brotamanna í fræðslu og leiðbeiningum fyrir ungmenni. Niðurstöður sýna að jafningjafræðsla getur haft jákvæð áhrif á að draga úr afbrotahæðun.

4. "Áhrif jafningjafræðslu á hegðun ungmenna"

- Rannsakendur: Þóra Kristín Þórisdóttir
- Útgáfuár: 2016
- Rannsóknin greinir áhrif jafningjafræðslu þar sem fyrrum brotamenn eru með fræðslu fyrir ungmenni á Íslandi. Hún skoðar hvort slík fræðsla hefur áhrif á ákvarðanir og hegðun ungmenna varðandi þátttöku í glæpum.

Þessar rannsóknir sýna fram á að á Íslandi hafa verið framkvæmdar rannsóknir á áhrifum jafningjafræðslu og þátttöku fyrrum brotamanna í forvarnarstarfi gegn glæpum. Niðurstöður benda til þess að slík fræðsla geti haft jákvæð áhrif á ungmenni og dregið úr líkum á þátttöku í afbrotum.

Almennt sýna niðurstöður íslenskra rannsókna á jafningjafræðslu, þar sem fyrrverandi brotamenn miðla reynslu sinni til ungmenna, að slíkar aðferðir geta haft jákvæð áhrif á hegðun og ákvarðanir ungmenna. Hér eru nokkrar meginniðurstöður:

Persónulegar reynslusögur hafa sterk áhrif: Þegar fyrrverandi brotamenn miðla persónulegum sögum sínum um afbrotahegðun og afleiðingar hennar, virðist það hafa sterkari áhrif á ungmenni en hefðbundin fræðsla. Sögurnar gera afleiðingarnar áþreifanlegar og skapa meiri tengingu.

Aukin meðvitund um afleiðingar: Ungmenni sem taka þátt í slíkri fræðslu verða oft meðvitaðri um afleiðingar afbrota, bæði á sjálf sig og aðra. Þau fá skýrari mynd af því hvernig glæpaferill getur þróast og hvernig brotamenn komust út úr þeirri hringrás.

Minnkun áhættuhegðunar: Þær rannsóknir sem skoða langtímaáhrif jafningjafræðslu benda til þess að ungmenni, sem hlusta á reynslusögur fyrrverandi brotamanna, sýni minni áhættuhegðun og séu síður líkleg til að taka þátt í glæpum.

Aukin samkennd og félagsfærni: Jafningjafræðslan eykur oft skilning ungmenna á mikilvægi samskipta og tengsla, þar sem fyrrverandi brotamenn ræða um persónulegar upplifanir sem tengjast félagslegri einangrun og tengslaleysi sem leiddi þau í afbrot.

Efling endurhæfingar: Fyrir fyrrverandi brotamenn sjálfa getur slík þátttaka í jafningjafræðslu verið mikilvægt skref í endurhæfingu þeirra. Þeir fá tækifæri til að miðla reynslu sinni með jákvæðum hætti og stuðla að breytingum í samfélaginu.

Niðurstöðurnar benda til þess að jafningjafræðsla geti verið áhrifaríkt verkfæri í forvörnum gegn afbrotahegðun ungmenna, sérstaklega þegar um er að ræða reynslusögur sem koma frá fólki sem hefur sjálft upplifað brotaferil. Á fyrirlestrum sem jafningjar halda í dag í skólum fáum við mjög oft skilaboð frá nemendum að þeir hafi ákveðið að fara í ákveðið nám eða gera ákveðnar rannsóknir bara út af fyrirlestrinum sem segir okkur að þeir hafa einnig áhrif á framtíðar störf og nám nemenda.

AFSTADA - Fyrir betri framtíð

Guðmundur Ingi Þóroddsson, formaður

afstada.is
556 1900
afstada@afstada.is